

DEN DANSKE FOLKEKIRKE

Sakramenter og ritualer

Der er fire centrale overgangsritualer i den danske folkekirke: dåb, konfirmation, bryllup og begravelse. Dåben udgør sammen med nadveren kirkens eneste to sakramenter.

Nadver

Nadverritualet kan ses som et gentagelsesritual, der gennemspiller den begivenhed, der ifølge Bibelen fandt sted skærtorsdag, hvor Jesus spiste sit sidste måltid med sine disciple, før han blev korsfæstet langfredag. Under nadveren uddeles brød og vin ledsaget af ordene "Det er Jesu Kristi legeme" og "Det er Jesu Kristi blod". Som i andre kristne kirkesamfund formidler nadveren Guds nåde og giver mennesket syndsforladelse.

Folkekirkenes nadverritual hviler på Luthers nadverlære. I den katolske kirke mente man (og mener fortsat), at der i nadveren sker en forvandling (transsubstantiation) af Kristi kød og blod. Ifølge Luther sker der ikke en forvandling i nadveren, men dog er Kristus til stede i nadveren. Brødet og vinen er på samme tid blot brød og vin og samtidig Kristi kød og blod. Dette kaldes realpræsens eller konsubstantiation.

Der findes dog efterhånden også andre forståelser af nadveren i folkekirken. Dele af folkekirken ytrer således, at de i højere grad tilslutter sig det nadversyn, som kendes fra den reformerte kirke, og som blev formuleret af reformatoren Ulrich Zwingli. Ifølge Zwingli er nadveren et mindemåltid, hvor brødet og vinen alene udgør symboler på Jesus Kristus. Luthers nadversyn er dog oprindeligt tættere på det katolske end på Zwinglis nadversyn. Dermed ser man, at synet på folkekirkenes tro og ritualer udvikles og forandres over tid – både blandt det menige medlem og blandt præster.

Dåb

Dåben er som sagt ligesom nadveren et sakramente i den danske folkekirke. Det vil sige, at kirken betragter det, der sker i dåben, som Guds handling. En hellig handling som på en synlig måde indeholder og videregiver Guds usynlige nåde (kærlighed). Dåben er det eneste overgangsritual, som en kristen ikke kan vælge fra. Man behøver ikke at blive konfirmeret, kirkelig viet eller begravet, men man skal være døbt, hvis man vil være en del af en kristen kirke. Man bliver medlem af den danske folkekirke ved at blive døbt.

I Danmark foregår de fleste dåb som barnedåb, og de fleste dåbsbørn bliver samtidig navngivet. Under dåbsritualet tegner præsten et kors for barnets ansigt og bryst, som tegn på at han eller hun er et Guds barn. Der bliver sagt ja til den kristne trosbekendelse, og dåbsbarnet bliver overøst med vand tre gange. En gang for Gud Fader, en gang for Gud søn og en gang for Gud Helligånd. Overøsningen med vand skal symbolsk vise, at den døbte bliver rensset, dør og genfødes som et nyt menneske.

Jesus blev selv døbt ifølge Det Nye Testamente af Johannes Døbereren, og han befalede sine disciple, at de efter hans opstandelse skulle døbe mennesker: "Mig er givet al magt i himlen og på jorden. Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet jer. Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende." (Matthæusevangeliet 28, vers 18-20).

Konfirmation

Man skal være døbt for at blive konfirmeret, da konfirmationen er en bekræftelse af dåben. Gud bekræfter det løfte, som blev givet til konfirmanden i dåben om, at Gud vil være med den døbte for evigt. En del unge mennesker vælger

i dag at lade sig døbe i forbindelse med konfirmationen. Konfirmationen markerer overgangen mellem barndom og ungdom/voksen.

Bryllup

Den næste store overgang i livet er, når to mennesker vælger at blive gift og sammen sætte en ramme for et nyt familieliv. Hvis brylluppet bliver holdt i kirken, er det både en vielse og en velsignelse af parret. Det er en vielse, fordi parret siger ja til at leve sammen som ægtepar og til at elske og ære hinanden. Dette ja til hinanden har juridisk gyldighed på samme måde som en vielse på rådhuset, men under et kirkebryllup får parret også Guds velsignelse. Siden 2012 har det været muligt for par af samme køn at indgå ægteskab i den danske folkekirke.

Begravelse

Det sidste store overgangsritual i et menneskes liv er i forbindelse med døden. En kristen begravelse finder sted ca. en uge efter dødsfaldet. Den kan enten foregå fra en kirke eller et kapel.

Ved enhver kristen begravelse lyder jordpåkastelsesordene: "Af jord er du kommet, til jord skal du blive, af jord skal du igen opstå." Disse ord siges samtidigt med, at præsten kaster en skovlfuld jord på kisten ved hvert udsagn. Herefter beder præsten fadervor og lyser velsignelsen.